

Oponentský posudek bakalářské eseje

Amina Amirova: „Kurátorské přístupy současných národních galerií v Kazachstánu a České republice“

Praha: FHS UK, 2024

Vedoucí práce: Mgr. Irena Řehořová, Ph.D.

1) Problém vlastního vymezení tématu a smyslu práce

Téma bakalářské práce si autorka vyznačila velmi jasně a jednoznačně. V anotaci slibuje, že jejím cílem bude „zkoumat různé aspekty kurátorské činnosti, včetně výběru a prezentace uměleckých děl,“ chce si všimnout „komunikace s umělci a publikem“ a vlivu „kulturních a historických kontextů na kurátorský přístup“. Srovnání kurátorské práce ve dvou státních institucích (v Kazachstánu a v České republice) se rozhodla navíc podpořit dotazníkovým šetřením.

2) Otázka metodičnosti přístupu

Autorka si uvědomuje, že musí podat nějaké východisko k úloze kurátora, což mělo být obsahem první kapitoly, nicméně výklad je teozovitý a natolik zjednodušený, že se historický pohled na kurátorskou problematiku poněkud rozmlžuje. Dovedně manipuluje s vědeckými rétorickými obraty, které často opakují totéž a stávají se tak poměrně vyprázdněnými. Po ne zcela úspěšném historickém sledování postupného ustavení pojmu kurátor, do kterého se velmi záhy infiltrovaly současné představy, se v následující kapitole snaží naznačit aktuální problematiku. Opět jsme spíše jen rétoricky znovu konfrontováni s již dříve naznačenými tezemi. Kapitola Umělecká scéna je podivnou konfrontací opět velmi omezeně představenou problematikou definování umění (Weitz, Danto, Levinson) a nutným sociologickým rámcem fungování umění. Sběr argumentů je kaleidoskopický a ústí do povrchní kompilace.

Největší očekávání vkládáme jako čtenáři do části Kurátorské přístupy, nicméně ani tady nedojde k naplnění v úvodu slibovaných obsahů. Kurátorské přístupy v Almaty Gallery jsou více méně jen určitým historickým exkurzem doplněným o náznak výstavní tematiky posledních dvou let, kdy není jasné, zda jde o výběr nebo výčet všech výstav, navíc by vzhledem k další analýze mělo být jasné, zda se kurátorsky podílela jenom kurátorka z výzkumu, nebo i kurátoři další. Původ zdrojů není uveden. Podobně má problematičké vyznění i reflexe činnosti Národní galerie, opět bez konkrétních kurátorů. Navíc z obou textů vyplývá samotná problematičnost konfrontace obou galerií, které jsou personálně, strukturou i velikostí značně rozdílné. Práce měla být završena vážnými daty z dotazníkového šetření.

3) Hodnota pramenů a poznámkového aparátu

Soubor použité literatury sice vypadá na první pohled adekvátně, ale při důkladnějším prostudování prozrazuje ledabylý a vlastně nesystematický přístup. Zahrnuje řadu odkazů na kurátorskou práci, ale kromě Obristovy publikace *Stručná historie kurátorství* následuje spíše jen řada dílčích a rozptýlených článků. Podobně odkazy na současné teorie definice umění ve člancích (Levinson, Dickie, ad.) působí náhodným výběrem. Zahrnutí výkladových jazykových slovníků mi nepřipadá do bibliografie náležité.

Je také nutné poznamenat, že autorka si se zápisem bibliografických dat nedala potřebnou práci – např. název knihy *The Curator's Handbook* od A. George je vyznačen kurzívou zmateně, používání odkazu na sborník „In:“ má několik podob, u položky „Nicolas, The Museum as Method“ má použitý sborník „Curatopia...“ své editory (Philipp Schorch, Conal McCarthy); další sborník, „Naming a Practice...“ od Petera

Whitea má další dva editory, kteří jsou uváděni na prvních místech, atd. Podobně položka „Rubantseva“ je článkem z periodika *The Issues of Museology*, což by mělo být vyznačeno na rozdíl od názvu kurzívou. Autorka používá velmi málo přímých citací, většinou tvrzení jen parafrázuje, často bez uvedení konkrétních stran.

Zpracování bibliografie svědčí o nedostatečné badatelské kompetenci.

4) Jazyková stránka práce

Jazykově je práce překvapivě nesourodá. Na jednu stranu se opakovaně objevují vědecky znějící fráze, na druhou stranu se můžeme setkat s téměř nesrozumitelnými formulacemi, a to především tam, kde tušíme nutnost překladu. Příkladem může být věta: „Rok 1874 se stal pro impresionistické hnutí příležitostí prezentovat své práce mimo vliv Salonu a spojit umělce kolem společných charakteristik, které si vybrali sami.“ (s. 10) Co třeba znamená sousloví „samoorganizovaní umělci“ ve větě: „Tyto nově vznikající instituce však mají tendenci vzhlížet k avantgardě počátku 20. století a zároveň být kritické k myšlence samoorganizovaných umělců.“ (s. 11).

5 Věcné připomínky

V teoretické části je řada zmatených vyjádření, případně nepřesných překladů, například proč nazývat Szeemanovu výstavu „Live in Your Head – When Attitudes Became Form“ „snímkem“ a přejmenovat ji na „When Relationships Take Shape“ (s. 11).

Lze vůbec použít větu: „Historický vývoj kurátorské praxe od středověku až po současnost...“, když se v práci správně konstatuje, že původní používání pojmu „kurátor“ mělo zásadně jiný smysl, než je ten dnešní?

Samotné dotazníkové šetření místy působí poněkud komicky. Počet dotazovaných je minimální, ptát se, v jaké instituci tázaní působí je jistě redundantní, jejich odpovědi vlastně nemají velkou šanci odhalit nějaké překvapivé, individuální myšlenky. Jen obtížně si dovedu představit, že by „výzkum“ mohl ještě někdy posloužit, případně že by se dal v této podobě rozvinout.

V čem autorka vidí „obohacení“ akademického diskurzu v oblasti kurátorství, jak uvádí v závěru práce?

6) Závěrečné hodnocení

Text svým záměrem a rozsahem sice naplňuje požadavky na bakalářskou práci, ovšem průběžně vykazuje řadu nedostatků různého druhu. V teoretické přípravě převažují obecná a schematická stanoviska, která často nejsou potřebně podložena. Získaný dotazníkový materiál je velmi chatrné povahy a neposkytuje možnost dospět k proklamovaným závěrům. Jazykově a stylisticky práce kolísá mezi pasážemi s vědeckými frázemi a hůře srozumitelnými šroubovanými konstrukcemi na hranici srozumitelnosti.

Text splňuje požadavky na zpracování kvalifikační práce jen velmi rámcově. Práci sice doporučuji k obhajobě, ovšem zásadní bude, jestli autorka dokáže svá pochybení vysvětlit, případně obhájit. Moje hodnocení by pak mohlo být „dobře“, tedy „3“, v opačném případě i „4“.

Aleš Svoboda, oponent, 13. 9. 2024